



Länsstyrelsen Kalmar län

Beslut om tillägg till skötselplanen för naturreservatet Ottenby

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslutar med stöd av 3 § förordningen om områdes-skydd, miljöbalken (1998:1252) att göra följande ändringar av skötselplanen för naturreservatet Ottenby naturreservat beslutat 1970-11-20 med skötselplan antagen 1999-06-28.

Under *Riktlinjer och åtgärder* skötselområde 5, Ottenby lund, skogsmarken står följande på sidan 15:

”Betesdrift från och med *senare delen av september* för att efterlikna den gamla hävdregimen med slåtter och efterbete”

Länsstyrelsen beslutar att denna mening ska utgå från skötselplanens skötselområde 5 och ska ersättas med formuleringen:

”Betesdrift från och med andra delen av juli för att efterlikna den gamla hävdregimen med slåtter och efterbete. Betesdrift kan tidigareläggas från maj om detta behövs för att gynna viktiga naturvärden, till exempel för att möjliggöra ett minskat betestryck i övriga hävdade skötselområden. Ändringen av betesregimen ska följas upp regelbundet”.

Under *Riktlinjer och åtgärder* skötselområde 7, Övriga ängar i Ottenby lund, står följande på sidan 18:

”Ängarna hålls öppna genom årlig slåtter utan ytterligare gödsling, kalkning eller markbearbetning. Höet tas bort. Efterbete sker i samband med att hela lundenområdet betas”.

Länsstyrelsen beslutar att komplettera detta stycke med följande mening:

”Betesdrift kan tidigareläggas från maj om detta behövs för att gynna viktiga naturvärden, till exempel för att möjliggöra ett minskat betestryck i övriga hävdade skötselområden”

Skälen för beslutet

Naturreservatet Ottenby utgör ett av södra Sveriges viktigaste områden för häckande och rastande fåglar som är beroende av strandängsmiljöer. Här häckar eller har nyligen häckat bland annat de hotade arterna sydlig kärrsnäppa, storspov, strandskata, rödspov, tofsvipa och roskarl. Under senare år har antalet lyckade häckningar

på strandängarna minskat kraftigt. 2021 var kläckningsframgången ca 4 %. Indikationer från inventeringar och befintlig kunskap om strandängsfåglars behov tyder på att mycket låg vegetationshöjd, mindre vatten och ökat predationstryck på strandängarna är orsaker till minskningen. Varmare somrar har bidragit till mindre vatten och mindre tillväxt av vegetationen samtidigt som mindre jakt har bidragit till fler predatorer av bland annat grävling.

För att förbättra förutsättningarna för de hotade strandsängsfågelarterna avser Länsstyrelsen att arbeta med flera olika åtgärder. En av åtgärderna är att minska antalet betesdjur på strandängarna under maj och början av juni. Genom ett minskat betestryck i främst skötselområde 2, Schäferiängarnas betesdel, och i viss mån skötselområde 3, Västra mark och hingsthagen, under vår och försommar ges möjlighet till ett mer varierat vegetationsutseende som gynnar strandängsfåglar gällande skydd från predatorer och tillgång till föda. Betesdjuren flyttas i stället till skötselområdena 5, Ottenby lund, och 7, Övriga ängar i Ottenby lund. För att detta ska kunna genomföras krävs en omformulering och tillägg av berörda delar i fastställd skötselplan. Förändringen i skötselplanen bedöms inte påverka höga naturvärden i berörda skötselområden i Ottenby lund. En mer lågvuxen gräs- och örtvegetation kommer att gynnas i förhållande till nuvarande vegetation med hög andel storvuxna och näringsgynnade arter. En minskad blomning av både tidigblommande och konkurrensstarka arter är ett troligt scenario i Ottenby lund. Blomningen av tidiga arter gynnas i stället i övriga delar av reservatet där djuren betar senare. Värdefulla ängsdelar med en rikare flora i skötselområde 6, Kyrkängen, stängslas från så att slåtter med efterbete kan ske vid senare tillfälle. Sedan några år tillbaka arbetar Länsstyrelsen med att förstärka föryngringen viktiga trädslag i Ottenby lund. För att kompensera för ett tidigare bete kommer ytterligare åtgärder genomföras för att betesdjuren inte ska komma åt att beta betydelsefulla trädplantor.

Beslut om ändringar i naturreservatets skötselplan syftar till uppfyllande de regionala delmålen för miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen i Kalmar län ansvarar för förvaltningen av naturreservatet Ottenby. Efter årliga inventeringar av kläckframgång på vadare på strandängarna i Ottenby har det framkommit kraftiga minskningar av lyckade häckningar. Länsstyrelsen har tillsammans med arrendator, jakträttsinnehavare, markägare och Bird Life Sverige diskuterat orsaker och åtgärder för att kunna påverka utvecklingen. Parterna bedömer att flera olika åtgärder är viktiga, bland annat ett minskat betestryck på strandängarna under maj och början av juni. Länsstyrelsen har tillsammans med Artdatabanken och i samråd med arrendator/djurhållare kommit fram att betesdjuren kan beta tidigare i

Ottenby lund utan att riskera några naturvärden och på så sätt minska betetrycket på strandängarna. Ett förslag till justering av text i gällande skötselplan har tagits fram av länsstyrelsen. Förslaget har därefter skickats i ett tidigt skede till berörda parter i naturreservatet Ottenbys skötselråd för synpunkter. Därefter har förslag till beslut skickats på remiss till sakägare och myndigheter.

Inkomna remissyttrande från sakägare

Försvarmakten

Försvarmakten har meddelat att den avstår från att yttra sig. Detta meddelande har beteckningen FM2022-3919:2 Försvarmakten.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket avstår från att yttra sig då ingen sjöfart påverkas av ändringen.

Skogsstyrelsen

Naturreservatet är inte att betrakta som skogsmark i juridisk mening och Skogsstyrelsen avstår därför från synpunkter avseende skogsbruk. Skogsstyrelsen finner att det förslag om tillägg till skötselplanen är väl underbyggt och syftar till att skydda och skapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Skogsstyrelsen har därför inga synpunkter avseende föreslagna åtgärder för att bevara och utveckla naturvärden i reservatet.

Statens Fastighetsverk

Statens fastighetsverk, SFV förvaltar marken som utgör naturreservatet Ottenby. Utifrån detta vill SFV framhålla att det är viktigt att ändringarna inte påverkar SFV:s hyresgäster och arrendatorer i naturreservatet negativt eller deras möjligheter att bedriva den typ av verksamhet som är pågående, detta särskilt möjligheter att ha tillräckligt med bete. I övrigt har SFV inget att erinra emot ändringarna i skötselplanen. Det är viktigt att SFV får kunskap om när beslutet vunnit giltighet så att SFV kan informera hyresgäster och arrendatorer om de förändringar som skett i skötselplanen.

Länsstyrelsens svar

Försöket med ändrad betesdrift kommer att följas i syfte att utreda hur det påverkar olika parametrar inklusive påverkan på hyresgäster och arrendatorer. Länsstyrelsens förvaltning har samarbete med arrendatorn mfl i det befintliga skötselrådet för naturreservatet och kommer där ha en dialog om utvecklingen till följd av beslutad förändring av betesregimen.

Ståthållarämbetet

Ståthållarämbetet (STÄ) bedriver viltförvaltning och företräder jakträttsinnehavaren vid Ottenby naturreservat. Det är i denna egenskap av denna roll som STÄ yttrar sig.

De höga kultur- och naturmiljövärdena i Ottenby naturreservat beror bl.a. på att gräsmarkerna har hävdats under flera tusen år och områdets historik som kungsgård och kunglig jaktpark. Gustav Vasas son, Johan III, lät sätta ut dovhjortar i Ottenby år 1569 och dess ättlingar lever på Ottenby än idag. Det gör stammen av dovhjortar på Ottenby till norra Europas äldst bevarade. Naturreservatet har även en stor internationell betydelse som lokal för flyttande, rastande och häckande fåglar och utgör ett av södra Sveriges viktigaste områden för häckande och rastande fåglar som är beroende av strandängsmiljöer. Under senare år har antalet lyckade häckningar på strandängarna minskat kraftigt. För att förbättra förutsättningarna för de hotade strandängsfågelarter avser Länsstyrelsen bl.a. att minska antalet betesdjur på strandängarna under maj och början av juni där betesdjuren istället flyttas till skötselområde 5, Ottenby Lund, och 7, övriga ängar i Ottenby lund.

STÄ anser att en förändring i skötsel av områdena 5 och 7 kan, beroende på omfattning, påverka dovhjortsstammen och förvaltningen av denna negativt. STÄ anser att Länsstyrelsen behöver ta i beaktan att ett tidigareläggande av betet och ett ökat betestryck i Lunden kan påverka förekomsten av skyddande markvegetation under hjortarnas kalvningstid. En minskning av markvegetationen i Lunden kan även försvåra jakten vilket kan leda till ett utökat behov av jakttillfällen. Eftersom markvegetationen och betet också påverkas av variation i årsmån och av omfattningen på åtgärder som röjning, framhåller STÄ behovet av kontinuerlig dialog med Länsstyrelsen och arrendator för att förhindra negativ påverkan på hjortstammen.

Länsstyrelsens svar

Försöket med ändrad betesdrift kommer att regelbundet följas upp, inte bara med avseende på påverkan på strandängshäckande fågelarter utan även hur det påverkar hjortstammen och förutsättningar på jakt och kalvning. Länsstyrelsen upprätthåller dialogen med berörda parter genom det befintliga skötselrådet.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har ingen erinran mot länsstyrelsens förslag till beslut. Naturvårdsverket förordar samtidigt att länsstyrelsen överväger att fatta ett nytt beslut för området med syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan som utgår från gällande lagstiftning och från olika åtaganden som behöver uppfyllas på ett mer ändamålsenligt sätt. Samtidigt erhålls ett samlat beslut med högre grad av rättssäkerhet samt med bättre struktur och överblick.

Länsstyrelsens svar

Med tanke på det akuta läget gällande häckningsutfallet bland strandängshäckande fåglar är det angeläget att med ett tilläggsbeslutet snabbt börja testa den föreslagna ändringen av betesdrift. Kontinuerlig uppföljning kommer att ske. En mer omfattande insats att ta fram ett nytt beslut för området med syfte, skäl, föreskrifter och ny skötselplan finns med i planeringen.

Kungörelse

Kungörelse införs i ortstidning och Post och inrikes tidningar. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införs i ortstidningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se överklagandehänvisning i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Martin Unell med Daniel Hasselbratt, naturskyddshandläggare som föredragande. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även, Åsa Johansson, chef naturskötselenheten har deltagit.

Martin Unell

Daniel Hasselbratt

Denna handling är digitalt signerad och saknar därför namnunderskrifter

Bilagor

1. Sändlista
2. Beslutslista
3. Överklagandehänvisning

Sändlista

Statens Fastighetsverk, Box 2263, 103 16 Stockholm, sfv@sfv.se
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Mörbylånga kommun, kommun@morbylanga.se
SGU, sgu@sgu.se
Sjöfartsverket, sjofartverket@sjofartsverket.se
Försvarmakten, exp-ut-hkv@mil.se
Kustbevakningen, registrator@kustbevakningen.se
Ståthållarämbetet
Skogsstyrelsen, Kalmar distrikt, skogsstyrelsen@skogstyrelsen.se
EON energidistribution AB, pbl@eon.se
Skanova, Accessnätsplanering, Skanova- 556446-3734, Box 310,
16903 Solna
Bird Life Sverige, info@birdlife.se
ÖBF, Ölands Botaniska Förening
Föreningen SydostEntomologerna,
Ölands Naturskyddsförening, oland@naturskyddsforeningen.se
Ölands Ornitologiska Förening
Station Linné, info@stationlinne.se
Ölands Naturskyddsförening, oland@naturskyddsforeningen.se
Ölands Ornitologiska Förening

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kartbilaga tillhörande länsstyrelsens ärende 511-275-22 Ottenby lund



Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 275-2022.